

populus Italiæ, et extra de introductione monetarum A devenisset.
 istarum doluisset, et quomodo ad famis afflictionem Hactenus codex Benevent. papyraceus.

ANNO DOMINI MCXXXIX

MATTHÆUS

CARDINALIS EPISCOPUS ALBANENSIS

NOTITIA HISTORICA

(UCHELLI, *Italia sacra*, t. I, p. 254, in episc. Alban.)

Matthæus, Gallus, nobilibus opulentisque parentibus editus, in Remensi provincia monachus, ac prolo Cluniacensis, ab Honorio II electus est episcopus card. Albanus 1125. Hic a primis annis cum pietate disciplinarum peritiam felici successu conjunxit, cumque antea canonicus Remensis esset, monasticam vitam professus est in celebri cœnobio S. Martini de Campis Parisiensi, cujus postea abbas electus est. Cum postea ad episcopatum assumptus fuisset, adeo inter beatoris vitæ obsequia instituti prioris non fuit oblitus, ut cæteræ vitæ austeritati etiam duriora addiderit, ita ut sanctimoniam vitæ rarissimis exemplis illustrarit Ecclesiam. Familiaris D. Bernardo fuit, atque ad obsequium veri pontificis traducendis devius individuus ejusdem collega. Sub Honorio II in Galliis legatione functus est, ubi in Trecensi concilio militare Templariorum institutum favorabilibus diplomatis indultis, confirmavit. Ab eodem legatus ad Montem Casinum, Oderisium Nicolaumque exiit dignitate, ac Signorettum in ejusdem loci abbatem eligendum curavit. Interea cum inter Innocentium II atque antipapam Anacletum obortum schisma fuisset, Matthæus miro animi candore Innocentii partes consecutus est, atque antipapæ scelerosos ausus insectatus; cumque a Petro Leone expulsus Roma fuisset, in ea plena ærumnis sive fuga, sive peregrinatione, officii sui egregie memor, Gallos atque Germanos, ad quos pervenerat, ad veri pontificis obsequium obedientiamque demum adduxit. Sub vitæ finem, D. Bernardo collega, Ligustica legatione etiam functus est, in qua Mediolanensibus auctor fuit ut Innocentium verum pontificem venerarentur. Demum Pisas reversus, ubi per id tempus pontifex morabatur, ex laboribus contracto morbo, vitam finivit, die Natali Domini sacro, dum adhuc crepera luce sacrum perageretur anno 1139, sepultusque apud S. Frigidianum, gloria miraculorum clarus, Præfuit etiam conciliis Moguntino et Parisiensi. Ejus Vitam perscripsit ven. Petrus Cluniacensis abbas, tametsi in Cluniacensi Chronico ejusdem gesta, vitæque rursus narrentur; cujus Baronius meminit tom. XII Annal. eccles. Ejus ibidem laudes S. Bernardus in quibusdam epistolis sincere deprompsit, in quibus vel cum gravi consultoque viro gravissima transigebat negotia, vel sanctæ familiaritatis ergo mutuam charitatem alebat.

MATTHÆI CARDINALIS

EPISCOPI ALBANENSIS

EPISTOLÆ ET DIPLOMATA.

I.

Diploma Matthæi Albanensis episcopi, nec non sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis et legati, super concordia inter Henricum Senonensem archiepiscopum et canonicos Stampenses.

(Anno 1127.)

[FLEUREAU, *Antiquités d'Estampes*, p. 40.]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis, ego MATTHÆUS, Dei gratia Albanensis episcopus, sanctæque Romanæ Ecclesiæ cardinalis legatus; GAURRI-

BUS Carnotensis et BURCHARDUS Meldensis episcopi:

Notum fieri volumus cunctis fidelibus, tam futuris quam præsentibus, quod inter Senonensem archiepiscopum Henricum, et canonicos Stampenses hujusmodi, Deo auctore concordiam apud Sanctum Dionysium composuimus, quod idem archiepiscopus nostro, et religiosarum personarum quæ aderant, consilio, benigne illis concessit ut ipsi in perpetuum sacerdotem in ecclesiam Sancti Basilii, quæ ad ipsos

pertinet, sine simonia provideant, nec ipse calumniam aliquam, nec debitum ex officio, sacerdoti illi imponet, et si persona ejus legitima et recipienda fuerit, archiepiscopus animarum illi curam concedet. Concessit etiam quod data sibi animarum cura, sacerdos ille prædictis canonicis censam tribuat, et eis plenam securitatem inde faciat, et archiepiscopus nullo modo, aut per se, aut per submissam personam censam illam canonicis illis impedit. Et ipse, sicut sacerdos et episcopus, concessit, et promisit quod hujusmodi concordiam integram et inconcusam servabit et tenebit.

II.

Authenticum cardinalium super compositione facta inter Stephanum episcopum Parisiensem et Theobaldum archidiaconum.

(Anno 1127.)

[*Cartulaire de Notre-Dame de Paris*, tom. I, p. 28.]

Hæc est concordia quam nos Matthæus episcopus Albanensis et Joannes, de titulo Sancti Grisogoni, et Petrus de titulo Calixti, cardinales, inter dominum Stephanum, Parisiensem episcopum et Theobaldum, notarium archidiaconum ejusdem Ecclesie, ex mandato domini papæ [Honorii] composuimus. Non liceat archidiacono in ecclesiis presbyterum ponere. Episcopi autem erit ecclesias ordinare per archidiaconum tantum, sicut per ministrum suum; ita ut episcopus sacerdoti curam committat animarum; per archidiaconum vero ecclesiam et res assignet ecclesie. Archidiacono sacerdotem ab officio suspendere nullatenus liceat, si episcopus in parochia fuerit; deponere autem omnino non liceat: neque penitentias dare, sed neque reconciliare nisi ex licentia debet episcopi. Excommunicare autem aliquem clericum aut absolvere archidiacono [non] licet nisi per mandatum episcopi. Episcopus vero, quotiens expelierit, parochianos suos conveniet per archidiaconum et ad justitiam invitabit; quod si contempserint et justitias dixerint, excommunicare licebit episcopo; factam vero excommunicationem archidiaconus observabit. Clericos vero ad ordines promoveri non faciet archidiaconus, nisi per mandatum et sigillum episcopi, si tamen in provincia fuerit. Si vero episcopus tres menses abfuerit, et archidiaconus mandatum habebit episcopi, necessitate urgente, et clericos promoveri faciet, et ecclesias canonice poterit ordinare. Collectas vero episcopus, absque archidiacono, per parochiam ipsius non faciet, nisi aut Romam veniat, aut concilium in provincia celebretur, aut forte dominum papam in Ecclesia sua suscipiat; quod tamen consulto archidiacono faciet: in quibus quidem collectis, quia expensæ omnes erunt episcopi, archidiaconus nullam habeat portionem. In cæteris vero communibus collectis, archidiaconus ut moris est

A tertiam partem obtineat. Archidiacono autem, in tota parochia, collectas sine episcopi [facere] non licebit. Quod si quis archidiacono de suo, precibus aut ultro, donare voluerit, nequaquam debet episcopus contradicere. Debitum vero quod Franci eitate vocant, quod archidiaconus debebat episcopo usque ad [hunc] diem, precibus nostris et pacis amore, totum archidiacono dimisit episcopus. De cætero, archidiaconus omne debitum persolvat episcopo, ita tantum si in pace et concordia hac archidiaconus perseverat. De scholis vero, unde inter episcopum et canonicos Parisienses emersit discordia, dominus Theobaldus contra voluntatem episcopi nullatenus veniet. Si vero pacem hanc non observaverit archidiaconus, et si semel, secundo aut tertio admonitus erratum suum non emendaverit, aut justitiam facere contempserit, tunc licebit episcopo, sicut prius, debitum omne suum requirere. Si quis in parochia clericus, sive laicus, archidiacono aut alii injustitiam fecerit, et per eundem archidiaconum emendare noluerit, si episcopus in loco fuerit et negotium ante se tractare voluerit, archidiaconus usque ad sententiam non procedat, sed causam suam ad episcopum deferat, qui ei canonicam in omnibus observet justitiam. Si vero episcopus absens fuerit, aut audire noluerit, archidiaconus justitiam faciat, ex mandato tamen episcopi, et hæc in laicos. Hanc concordiam fecimus, salva in omnibus apostolicæ sedis et domini papæ auctoritate et debita reverentia. Huic paci interfuerunt, et eorum consilio facta est, venerabiles fratres nostri Gaufridus Carnotensis et Burchardus Meldensis episcopi.

Actum est Romæ (1) apud Palladium, anno Dominicæ Incarnationis 1127, pontificatus domini Honorii papæ secundi anno tertio.

III.

Matthæus Albanensis electionem Udonis, S. Patri Carnotensis abbatis confirmat.

(Anno 1128.)

[*MABILLON, Annal. Bened. VI, 164.*]

Servorum Dei quieti sicut in præsentem consulere pium est, sic et in posterum providere opportunum. Proinde ego MATTHÆUS, Albanæ Ecclesie Dei gratia humilis episcopus, et sanctæ Romanæ atque apostolicæ sedis cardinalis et in Galliis legatus, omnibus quibus oportuerit notum esse volo fidelibus, quia monasterio S. Petri Carnoti eam quam hactenus habuisse cognoscitur abbatem eligendi libertatem, præsentem venerabili Gaufrido Carnotensi episcopo, ipsius suggestu atque rogatu, ex Romanæ Ecclesie auctoritate præsens in ejus monasterii capitulo præsidente ei Udone recens electo abbate, viva voce confirmaverim, et hoc idem scripto atque sigillo nostro me facturum promiserim. Hic ergo eandem confirmationem repetentes, ex domni papæ Honorii,

(1) Quæ sequuntur deprompta sunt ex parvo chartulario, f. 46, v. In alio ejusdem concordie apographo, ibid., f. 47, legitur: « Interfuerunt etiam hi testes, dominus T. prior Sancti Victoris, R. ar-

chidiaconus Cameracensis, A. cancellarius, T. archidiaconus Meldensis, T. monachus, Hugo monachus Resbaci, Albertus Stampensis. »

cujus in Galliarum partibus vicem gerimus, auctoritate, et ex Romanæ, cui ipse præsidet, sedis potestate, scripto et sigillo isto decernimus atque statuimus, ut præfati monasterii S. Petri Carnoti capitulo ab omni tam ecclesiastica quam sæculari potestate omnino libera sit, et firma abbatis sui electio; et sicut hæcenus licuit, perpetuo liceat monachis, quancunque voluerint personam regulariter duntaxat sibi in abbatem eligere; itaque electum, sine cujusquam contradictione, sine præjudicio vel surreptione, locum firmiter obtinere. Quod decretum nostrum si quis unquam quolibet ingenio ausus fuerit aliquatenus scienter temerare, ex ipsius domni papæ auctoritate, et ex sanctæ atque apostolicæ sedis majestate eum, quicumque ille fuerit, anathematizamus, atque a regno Christi et Dei, nisi hoc digna cum satisfactione emendaverit sequestramus.

IV.

Litteræ Matthæi Albanensis episcopi, quibus Argentinense monasterium abbatæ S. Dionysii, de sententia concilii Parisiensis apud S. Germanum a Prælati habitis, restituitur.

(Anno 1129.)

[LABBE, *Concil. t. X, col. 936.*]

In nomine summi Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi, MATTHÆUS, divinæ gratiæ dispositione Albanensis episcopus et apostolicæ sedis legatus.

Quoniam ad nostræ dignitatis potestatem pertinere constat circa ecclesiasticæ cultum religionis summa sollicitudine fideliter elaborare, immunda cuncta eliminare, utilia quoque studiosè supplantare, ideo summopere nobis injuncto officio oportet invigilare.

Ea propter cum nuper in præsentia domini serenissimi regis Francorum Ludovici, cum fratribus nostris coepiscopis, Remensi scilicet archiepiscopo R. [Rainaldo] Parisiensi episcopo Stephano, Carnotensi episcopo G. [Gaufrido] Suessionensi episcopo G. [Gosleno] aliisque quamplurimis, de sacri ordinis reformatione per diversa Galliarum, in quibus tepuerat, monasteria, Parisius ageremus, subito in communi audientia conclamatum est super enormitate et infamia cujusdam monasterii sanctimonialium, quod dicitur Argentolium, in quo paucæ moniales multiplici infamia, ad ignominiam sui ordinis degentes, multo tempore spurca et infami conversatione omnem ejusdem loci affinitatem foelaverant. Cumque omnes qui aderant illarum expulsionem insisterent, venerabilis abbas S. Dionysii Suggestus, emunitatibus suis apostolicorum confirmatione certissimis in medium ostensis, præfatum monasterium ad jus ecclesiæ suæ pertinere satis evidenter ostendit.

Unde nos, cum fratribus prænominatis participato consilio, et quia illud venerabile cœnobium, potissimum in suis temporibus inter alia Galliarum totius monasteria, Dei misericordia, et sanctorum martyrum intercessione, omni religione irradiatum vidimus, non solum ejus justitiæ, verum etiam illarum miseriam consulentes, hanc ei injunximus obedi-

am, ut illis in religiosis locatis monasteriis, ibidem monachos suos, qui Deo religiose deserviant, substitueret.

Et ut hæc nostræ restitutionis concessio tam sibi quam posteris firmissima in posterum habeatur, et apostolica auctoritate, nostrique sigilli corroboratione, in sempiternum confirmavimus: hoc idem, Parisiensi episcopo Stephano, in cujus parochia est, primum faciente et confirmante.

V.

Epistola Matthæi Albanensis episcopi ad fratres conscriptos, etc., abbates, etc.

[D. BOUQUET, *Recueil, tom. XIV, p. 419.*]

Fratribus conscriptis cœlestis curiæ senatoribus, abbatibus illis qui condixere singulis annis Remis convenire pro monastici ordinis correctione, Matthæus Dei gratia Albanensis episcopus, eorum frater et devotus amicus, gratia et pax a Deo patre et Domino Jesu Christo, et qui ab utroque procedit, Spiritu paraclæto.

Vestræ strenuæ probitatis et ardentissimæ religionis fragrantia ad nos usque pervenit, et qui de sanctis studiis vestris procedit odor suavissimus viscera nostra replevit. Benedictus sit Deus, qui licet instante Antichristi tempore, cujus faciem, quemadmodum scriptum est, præcedet egestas, ad hæc misera tempora tales reservavit personas; et ad tenebras effugandas, quæ quasi palpabiles sus terta caligine monasticum ordinem in partibus illis offuscaverant, vos tanquam clara lumina sideraque rutilantia constituit; et non solum vestra propria loca, verum etiam alia quædam sanctitatis vestræ radiis irradiavit, et in ruinosa monastici ordinis fabrica in frigidis illis regionibus, tanquam firmas et immobiles columnas super bonum firmamentum, quod est Christus, fundavit et stabilivit! Et quemadmodum illa evangelica devotaque mulier pretiosum super pedes Domini effudit unguentum, et tota domus odore repleta est; ita et vos, postquam vestras odoríferas aperuistis thecas, odor gratissimus atque suavissimus circumquaque diffusus est, et merito cantare potestis: « Nardus mea dedit odorem suavitatis. » Bona siquidem aromata quanto magis tractantur atque teruntur, tanto suavius aspirant, tantoque delectabilius redolent. Quoniam quidem in claustris vestris, quæ prius tanquam delubra voluptatum exstiterant, in quibus habitabat ericius, ululæ morabantur, sirenæ cantabant, saltabant pilosi; nunc expulsis illis viriliterque damnatis, gloriosa Christi ovilia delectabiliaque præsepia reparastis, iis quibus nunc pascit Christus et pascitur, reficit et reficitur, nutrit et nutritur, fovet et fovetur, gaudet et delectatur. Nam religio quæ ibi floruit, et humilitas quæ ibi viget, et obedientia quæ ibi regnat, et charitas quæ ibi omnes attrahit, et amplectitur et saginatur, bona mater sanctaque Rebecca docuit dilectum filium suum Jacob cibos præparare, quibus pater Isaac, qui risus interpretatur, libenter vescitur; vos quoque

mater gratia cibos præparare docuit, quibus verus A
 risus verumque gaudium nostrum Dominus Jesus
 Christus libenter et delectabiliter, nec non cum
 magna aviditate vescitur, etc.

(In subsequenibus autem institutum in claustris
 perpetuum silentium reprehendit, decurtatam psalmo-
 diam, neglecta solitudinis studio ruralia et manualia
 opera, minoratum quoque humilitatis erga religionis
 cultum; ac tandem sic concludit: « Dilectissimi,
 quæso, redite ad cor, et nolite ambulare in magnis
 neque in mirabilibus super vos. »)

VI.

Charta Matthæi Albanensis episcopi pro ecclesia S.
 Martini de Campis.

[Duchêne, *Hist. des cardinaux français*, tom. II,
 p. 80.]

Ego MATTHÆUS Albanensis episcopus et sedis apo-
 stolicæ legatus, notum facio tam præsentibus quam
 futuris, quod in nostra Hyenuillæ, et fratrum
 nostrorum Reginandi Remensis archiepiscopi, Go-
 sleni Suesionensis, Bartholomæi Laudunensis,
 Simonis Noviomensis, Gaufrédi Carnotensis, Joan-
 nis Aurelianensis, Stephani Parisiensis, Burchardi
 Meldensis episcoporum, Gaufrédi S. Medardi Sues-
 ionensis, Sugerii S. Dionysii abbatum præsentia,
 charissimus filius noster Ludovicus rex, nostro et
 omnium prædictorum rogatu, et etiam precibus,
 Adelaidis reginæ, Radulphi Vermendensis comi-
 tis, necnon et Philippi filii regis, in regem desi-
 gnati, terram quam apud Pontisaram ecclesia San-

cti Martini de Campis habebat, ab omnibus con-
 suetudinibus ad res pertinentibus liberam fecerit,
 excepta sola expeditione per propriam vel dapiferi
 sui personam submonita.

II

Decretum Matthæi Albanensis episcopi, et sanctæ
 sedis apostolicæ legati de expulsionem monialium ab
 ecclesia S. Mariæ et S. Joannis Laudunensi.

[Anno 4137.]

[Dom MARLOT, *Metropol. Rem.*, II, 301.]

MATTHÆUS, Dei gratia Albanensis, episcopus, et
 apostolicæ sedis legatus universis fidelibus salutem.

Quod in conventu Atrebatensi, sancto Spiritu co-
 operante a venerabilibus fratribus Raynaldo Re-
 mensi archiepiscopo, Bartholomæo Laudunensi,
 B Gislano Suesionensi, cæterisque illius diocæsis
 episcopis et abbatibus, aliisque religiosis personis
 de expulsionem monialium, in ecclesia S. Mariæ
 Sanctique Joannis Laudunensis minus honeste vi-
 ventium, et de substitutione abbatis, et monachorum
 ibidem Deo religiose servientium, constitutum est,
 Ludovico rege Francorum præsentem, annuente, et
 suo præcepto firmante, nos in Remensi conventu,
 consilio et petitione venerabilium fratrum, Remen-
 sis et Senonensis archiepiscoporum, atque abbatum
 plurimorum, aliarumque religiosarum personarum
 comprobavimus, et sedis apostolicæ auctoritate, et
 munimine in perpetuum confirmamus.

ANNO DOMINI MCXXXIV

SANCTUS OTTO

BAMBERGENSIS EPISCOPUS

SANCTI OTTONIS VITA

(*Episcopus Bambergensis chronologice ac diplomatice illustratus opera et studio P. Emiliani USSERMANN,*
bibliothecarii S. Blasii. — Typis San-Blasianis, 1802.)

SUMMARIA.

I Vitæ ejus scriptores. II Patria, studia, adolescentia. III. In Henrici IV Cæsaris aula innotescit. IV. Otto in
 aula Cæsaris. V. Ejus ibi negotia. VI. Bambergensis episcopus a rege oblatum. VII. Quem Otto recusat, ac
 deum suscipit. VIII. Bambergam venit. IX. Ejus de hac re ad papam litteræ. X. A quo confirmatur.
 XI. Henrici regis ad Ottonem litteræ. XII. Otto in itinere Romam captus et liberatus. XIII. A papa consecrari
 petit. XIV. A quo Anagninæ ordinatur. XV. Quod Ecclesiæ suæ perscribit. XVI. Papæ hac de re epistolæ.
 XVII. Otto ad suam Ecclesiam reversus. XVIII. Cura pro Ecclesia. XIX. Plura construit monasteria. XX. Et
 cellas regulares. XXI. Quæ a papa confirmari petit. XXII. Quædam alia gesta. XXIII. Cœnobium Prüllingen,
 Osterhoven. XXIV. Cathedralis ecclesia. Pallium. XXV. Ecclesiæ suæ prædia comparat. XXVI. Epistola Bruno-
 nis ad Ottonem. XXVII. Bithense cœnobium. XXVIII. Otto Henrico Cæsari suspectus. XXIX. Ob Cæsarem
 reprehensus. XXX. Quod a conventibus episcoporum absteineat. XXXI. Quæ hujus rei causa? XXXII. In S. Mi-
 chaelis cœnobium largus. XXXIII. Ottonis parentum sepultura et genus. XXXIV. Monasterium Michelsfeld et
 Reinstorf. XXXV. Otto iterum de absentia sua objurgatus. XXXVI. Pax redintegrata. XXXVII. Ottonis gesta
 Pomeranica. XXXVIII. Pomeraniæ eo tempore status. XXXIX. Otto illuc iuvitatus. XL. Ad iter se parat.
 XLI. Quod ingreditur. XLII. Per Poloniam in Pomeraniam venit. XLIII. Otto Camini. XLIV. Wollini seu Ju-
 linæ. XLV. Stetini. XLVI. Polonorum ducis ad Stetinenses litteræ. XLVII. Qui fidem amplectuntur cum aliis.
 XLVIII. Dux Julinæ episcopatum instituit. XLIX. Otto Colbergæ et alibi. L. Disciplinæ capita Pomeranis tra-